

**Збірник
наукових
праць**

**Проблеми
раціонального
використання
соціально-
економічного
та природно-
ресурсного
потенціалу
регіону:
*фінансова
політика
та інвестиції***

**Випуск XXI
№ 2**

Рівне 2015

ББК 65.9.49:65.9.26
УДК 332.1:336:330.322
П78

Видання засновано у 1995 році. Затверджено постановою президії ВАК України від 11 жовтня 2000 року № 1-03/8, внесено до переліку №6 фахових видань. Пролонговано постановою президії ВАК України від 18 січня 2007 року №1 – 05/1 (перелік №19) наукових фахових видань України, також 1 липня 2010 року №1-05/5 (перелік, п. 138)

*Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування.
Протокол 8 від 30 червня 2015 року.*

Редакційна колегія:

Павлов В.І., д.е.н., проф., (головний редактор);
Лазаришина І.Д., д.е.н., проф., (заступник гол. ред.);
Меліхова Т.Л., к.геогр.н., доцент, (відповід. секретар);
Гринчуцький В.І., д.е.н., проф.; Галиця І.О., д.е.н., проф.;
Гуменюк В.Я., д.е.н., проф.; Євдокименко В.К., д.е.н., проф.;
Кравців В.С., д.е.н., проф.; Левицька С.О., д.е.н., проф.;
Павліха Н.В., д.е.н., проф.; Римар М.В., д.е.н., проф.;
Стельмашук А.М., д.е.н., проф.; Хвесик М.А., д.е.н., проф.;
Щурик М.В., д.е.н., проф.

Рецензенти:

Голян В. А. - доктор економічних наук, професор;
Ліпич Л. Г. доктор економічних наук, професор;
Пила В. І. - доктор економічних наук, професор.

Збірник наукових праць висвітлює результати досліджень проблем фінансової політики та інвестиційного сприяння процесам сталого просторового розвитку регіону. Розглядаються теоретичні, методологічні і практичні аспекти трансформації економіки, інфраструктури соціальної сфери та раціонального природокористування.

Загальнодержавне видання. Свідоцтво державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України № 10457 серія КВ від 27.09.2005 р.

© Спілка економістів України, 2015
© Національний університет водного господарства та природокористування, 2015
© Інститут Європейської інтеграції, 2015

ЗМІСТ

Розділ 1. Інтеграція та інноваційна трансформація.....	6
Акімова Л. М., Мельничук М. Я.	
Фінансово-економічна безпека в контексті національної безпеки України	6
Белякова Н. М.	
Роль торгово-промислових палат у формуванні системи ефективних механізмів взаємодії «влада – бізнес – громадянське суспільство»	15
Внукова Н. М.	
Реалізація умов ноосфери України майбутнього через посилення євроінтеграційних процесів на фінансовому ринку.....	19
Гісюк О. В.	
Аналіз розвитку партнерства держави та приватного сектору в Україні.....	25
Скальський В. В.	
Децентралізація влади як ознака розвитку громадянського суспільства.....	31
Чижиков Г. Д.	
Нообізнес як фактор формування ноосфери.....	35
Розділ 2. Менеджмент, маркетинг та логістика.....	40
Бесараба О. А.	
Агрострахування в Україні як спосіб реалізації пріоритетних завдань держави.....	40
Дума В. А.	
Податковий потенціал, як складова частина бюджетного потенціалу регіону.....	47
Заячківська О. В., Лисачок А. В.	
Особливості організації депозитних операцій банків України.....	55
Кондрацька Н. М.	
Інституційні підходи до стимулювання вкладень домогосподарств у фінансові активи.....	60

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ УКРАЇНИ

У статті проведений аналіз обсягів депозитних операцій, з'ясовано банки-лідери щодо нарощування обсягів депозитного портфеля фізичних та юридичних осіб. За результатами проведеного аналізу визначено основні тенденції подальшого розвитку ринку депозитних операцій.

The article analyzed the volume of deposit transactions found leading banks on increasing the volume of the deposit portfolio of individuals and entities. The results of the analysis of the main tendencies of further development of the deposit operations.

Ключові слова: депозитні операції, депозити фізичних та юридичних осіб.

Keywords: deposit transactions, deposits of individuals and legalentities.

На сучасному етапі економічного розвитку банківської системи має велике значення наявність достатнього обсягу фінансових ресурсів у комерційних банках для проведення ними депозитних операцій. Специфічним для депозитних

¹ © Заячківська О.В. – к.е.н. доцент кафедри фінансів і економіки природокористування, Національний університет водного господарства та природокористування, Лисачок А.В. – студ. 2 курсу, спец. «Фінанси і кредит»

операцій є те, що клієнт банку самостійно визначає вид та величину депозитного вкладу. Тому депозитні операції потребують детального аналізу, так як вони забезпечують вплив на стабільність банків України.

Питаннями організації депозитів комерційних банків займалося широке коло науковців: Васюренко О.В., Єпіфанов А.О., Крупка М.І., Кучерук І.В., Лагутіна В.Д., Лук'яненко Д.Г., Луців Б.А., Мороз А.М., Пересада А.А., Савлук М.І., Снігурська Л.П. та інші. У зв'язку з потребою приведення правил здійснення вкладних операцій банків України у відповідність до вимог Цивільного кодексу України [1], Законів України «Про банки і банківську діяльність» [2], «Про цінні папери та фондовий ринок» [3], «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» [4], Правління Національного банку України затвердило «Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами», яке дозволило розширити сферу банківських послуг та використання банками різних фінансових інструментів щодо залучення грошових коштів від фізичних та юридичних осіб [6].

Метою статті є аналіз сучасних тенденцій здійснення депозитних операцій в банках України.

Для вирішення даної мети нами сформоване завдання, яке полягає у визначенні основних тенденцій подальшого розвитку ринку депозитних операцій.

Важливим джерелом діяльності комерційних банків є не тільки розвиток кредитної сфери, але й депозитних операцій. З огляду на це, проведемо аналіз депозитних операцій фізичних та юридичних осіб (табл. 1).

З таблиці 1 видно, що в період 2011-2014 рр. вклади по депозитах збільшувались. Так, в 2014 році в порівнянні з 2011 роком в загальному депозитів збільшилось на 137,5% або в 1,38 разів. Депозити юридичних осіб за той же період збільшились на 143,9% або в 1,4 разів. Депозити фізичних осіб в період з 2011 р. по 2014 роки збільшились на 133,9% або в 1,34 разів порівняно з 2011 роком. Це означає, що не зважаючи на ситуацію в країні, депозитні операції розвиваються.

Таблиця 1

Динаміка обсягів депозитів в Україні, млн. грн. [7].

Показники	Роки			
	2011	2012	2013	2014
Депозити:	486781	567881	668539	669622
у національній валюті	280588	319828	422431	364495
у іноземній валюті	206193	248053	246109	305127
Депозити юридичних осіб:	179357	202027	231358	258035
у національній валюті	122623	136042	168876	169145
у іноземній валюті	56734	65985	62482	88889
Депозити фізичних осіб:	307424	365854	437181	411587
у національній валюті	157964	183786	253554	195349
у іноземній валюті	149459	182068	183527	216237

Кожен банк розробляє власну стратегію і тактику залучення депозитних коштів. З огляду на це структура та обсяги депозитів в банках суттєво відрізняється (табл. 2)

Таблиця 2

Динаміка обсягів депозитів фізичних осіб 5 найбільших банків тис. грн. [9]

Показники	Роки		
	2012	2013	2014
ПриватБанк:			
кошти до запитання	14 621 584	2 073 019	20 354 559
строкові депозити	2 676 048	1 288 685	4 727 319
Ощадбанк			
кошти до запитання	10 410 728	10 653 521	9 693 521
строкові депозити	184 822	183 774	488 807
Укресімбанк			
кошти до запитання	1 646 460	1 784 889	2 695 553
строкові депозити	706 645	709 261	1 187 142
РайффайзенБанк Аваль			
кошти до запитання	6 074 227	6 387 777	6 399 633
строкові депозити	1 457 172	1 242 351	7 807 851
Фінанси та кредит			
кошти до запитання	729 676	934 634	1 822 689
строкові депозити	8 135 908	10 997 192	13 425 577

З таблиці 2 ми можемо побачити, те що аналізуючи період 2012-2014 рр. ПриватБанк за депозитами до запитання у 2012 р., 2014 р. посідав 1 місце, у строкових депозитах був лідером у 2012 році з показником 2676048 тис. грн. Кошти клієнтів по вкладах до запитання в 2014 році в порівнянні з 2012 роком збільшились в 1,39 разів. Ощадбанк був лідером за депозитами до запитання у 2013 році з показником 10653521 тис. грн, що на 8580502 тис. грн. більше, аніж у ПриватБанку та на 8764268 тис. грн. більше, ніж в Укрексімбанку. Банк Фінанси та кредит у 2013 році та 2014 році був лідером по строкових депозитах.

Не дивлячись на позитивні тенденції щодо зростання обсягів депозитів у вітчизняних банках, існують і певні проблеми, з якими стикаються банки при залученні коштів клієнтів.

по-перше, це розробка депозитної політики, привабливої для клієнтів, з одного боку, та прибуткової для банків – з іншого.

по-друге, є певні проблеми з формуванням довіри у потенційного клієнта банку.

по-третє, банки мають проблеми з підвищенням зацікавленості індивідуальних осіб у розміщенні своїх коштів на вкладних рахунках.

по-четверте, існують питання у використанні цінових і нецінових методів залучення ресурсів [5].

Для вирішення зазначених проблем можна навести декілька напрямів залучення депозитних ресурсів (табл. 3).

Таблиця 3

Напрями залучення депозитних ресурсів

1. Розробка депозитної політики, привабливої для клієнтів, з одного боку, та прибуткової для банків – з іншого
2. Формування довіри у потенційного клієнта
3. Підвищення зацікавленості індивідуальних осіб у розміщенні своїх коштів на вкладних рахунках
4. Використання цінових методів залучення ресурсів
5. Використання нецінових методів залучення ресурсів

Отже, аналіз тенденцій, що спостерігаються у практиці залучення тимчасово вільних коштів клієнтів банку на депозитні рахунки, та проблем дає можливість визначити

напрями підвищення ефективності проведення депозитних операцій вітчизняними банками, серед яких:

- надання клієнтам широкого спектру послуг, що сприятимуть мінімізації витрат часу для них;
- застосування досвіду зарубіжних банків щодо введення рахунків клієнтів із різноманітним режимом функціонування (NOW – рахунки);
- впровадження новітніх банківських технологій та покращення за рахунок цього якості обслуговування клієнтів;
- залучення кваліфікованих спеціалістів зі знанням психології для більш продуктивної роботи з клієнтами;
- проведення маркетингового аналізу ринку депозитних послуг з метою виявлення кола потенційних клієнтів, врахування їх інтересів та задоволення потреб у сфері депозитного обслуговування;
- розробка ефективної процентної політики, яка є основним мотивуючим чинником при виборі банку клієнтом;
- розповсюдження реклами, яка б містила достовірну інформацію про умови залучення вкладів, з метою формування довіри у потенційних клієнтів;
- забезпечення високої надійності збереження залучених банком коштів;
- активне використання процентної політики як методу стимулювання розміщення коштів на різні види депозитів;
- розширення спектру строкових депозитів шляхом використання коштів спеціального призначення, що перебувають на рахунках підприємств;
- розповсюдження практики залучення коштів клієнтів на ощадні вклади з огляду на те, що вони є найстійкішою частиною мобілізованих банком ресурсів.

Бібліографія

1. **Цивільний кодекс України** : за станом на 16.01.2003 р., № 435-IV із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

2. Закон України «**Про банки і банківську діяльність**» : за станом на 07.12.2000 р., № 2121-III із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

3. Закон України «**Про цінні папери та фондовий ринок**» : за станом на 23.02.2006 р., № 3480-IV із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

4. Закон України «**Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні**» : за станом на 30.10.1996 р., № 448/96-ВР із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>

5. Дмитриева Е.А. **Депозитные операции в системе услуг коммерческого банка : проблемы их эффективности** / Е.А. Дмитриева // Банківська справа. – 2005. – № 2. – С. 18–23.

6. Постанова Правління Національного банку України «**Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами**» : за станом на 03.12.2003 р., № 516 із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1243-04>

7. **Основні показники, що характеризують стан грошово-кредитного ринку**. Статистичний бюлетень НБУ (електронне видання). – Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=99858>

8. Чернишова А.В. **Проблеми здійснення та шляхи вдосконалення депозитних операцій банків України** / А.В. Чернишова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2011_9/u1109ch2.pdf

9. Фориншурер [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forinsurer.com/>